

HUN

Voir Notice
See Notes
Ld. Tájékoztató

Numéro de dossier
File number
Kérelem száma



EURÓPAI EMBERI JOGI BÍRÓSÁG

Requête *Application*

présentée en application de l'article 34 de la Convention européenne des Droits de l'Homme,

ainsi que des articles 45 et 47 du règlement de la Cour

*under Article 34 of the European Convention on Human Rights
and Rules 45 and 47 of the Rules of Court*

*Az Európai Emberi Jogi Egyezmény 34. Cikke,
valamint a Bíróság Szabályzatának 45. és 47.§-a alapján előterjesztett*

Kérelem

IMPORTANT:

FIGYELEM!

La présente requête est un document juridique et peut affecter vos droits et obligations.

This application is a formal legal document and may affect your rights and obligations.

E kérelem okirat, amely befolyásolhatja a kérelmező jogait és kötelezettségeit.

I. Les Parties

The Parties

A felek

A. Le Requérant/La Requérante

The Applicant

A kérelmező

(Renseignements à fournir concernant le/la requérant(e) et son/sa représentant(e) éventuel(le))

(Fill in the following details of the applicant and the representative, if any)

(Adja meg a kérelmező, ill. az esetleges képviselő alább felsorolt adatait!)

1. Nom de famille
Surname
Vezetéckneve

2. Prénom(s)
First Name(s)
Utóneve(i)

xxx **Egyház**
képviseelő: xxx

Sexe : masculin / feminine

Sex: male / female

Férfi/Nő

3. Nationalité
Nationality
Állampolgársága

4. Profession
Occupation
Foglalkozása

Magyarországon bejegyzett egyház

5. Date et lieu de naissance
Date and place of birth
Születési ideje és helye

6. Domicile
Permanent address
Állandó lakcíme

Székhely: xxx

7. Tél n° Tel no.
Telefonszáma

8. Adresse actuelle (si différente de 6.)
Present address (if different from 6.)
Jelenlegi lakcíme (ha nem azonos a 6. pont alattival)

9. Nom et prénom du/de la représentant(e)¹
Name of representative
A képviselő neve

**Harsányi és Baltay Ügyvédi Iroda
Dr. Baltay Levente, ügyvéd
(a meghatalmazást mellékletben csatolom)**

10. Profession du/de la représentant(e)
Occupation of representative
A képviselő foglalkozása

ügyvéd

11. Adresse du/de la représentant(e)
Address of representative
A képviselő címe xxx

12. Tél n° no.
Telefonszáma

Fax n° Tel
Fax no.
Fax-száma

B. La Haute partie contractante

The High Contracting Party

A Magas Szerződő Fél

(Indiquer ci-après le nom de l'Etat/des Etats contre le(s)quel(s) la requête est dirigée)

(Fill in the name of the State(s) against which the application is directed)

(Adja meg azon Állam(ok) nevét, amely(ek) ellen a kérelmet előterjeszti!)

13. **Magyarország**

II. Exposé des faits¹ *Statement of the Facts* **A tények leírása**

(Voir § 19 (b) de la notice)
(See § 19 (b) of the Notes)
(Ld. Tájékoztató 19. (b) pont)

14.

A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (Ejtv.) által létrejött jogviszonyok sértik Kérelmezőknek az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt, Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezményének (Egyezmény) 6., 9., 13. és 14. cikkében biztosított jogait és szabadságait.

1. Az Ejtv. megalkotásának körülményei:

Tavaly a magyar Országgyűlés új törvényt alkotott a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról. A 2011. évi C. törvényt, amely 2012. január 1-én lépett volna hatályba, az Alkotmánybíróság 2011. december 19-én meghozott 1279/B/2011. AB határozatával megsemmisítette. (Az ítélet csak másnap jelent meg a Magyar Közlöny 155. számában [164/2011. (XII. 20.) AB határozat], és addigra az Országgyűlés a Magyar Közlöny előző számában közölte, a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 241. §-val hatályon kívül helyezte a törvényt.) A jelenleg hatályos törvény javaslata 2011. december 21-én képviselői önálló indítványként került benyújtásra. Az Országgyűlés 2011. december 30-án fogadta el a törvényt, ami másnap jelent meg a Magyar Közlöny 166. számában, és 2012. január 1-én hatályba is lépett. A címzeteknek, köztük Kérelmezőknek, így mindössze egy napjuk, december 31., volt arra, hogy az újonnan elfogadott törvényt megismerjék, és felkészüljenek a hatálybalépésre.

2. Az egyházi státusz új szabályozása

Az Ejtv. mind az egyházi státusz elismerésének anyagi feltételei, mind pedig az elismerési eljárás tekintetében radikális változtatásokat tartalmaz (6. § (1) bekezdés, 7.§ (1) bekezdés, 14-18. §§). Az egyházalapítás és a nyilvántartásba vétel feltétele az Ejtv. hatályba lépése előtt az volt, hogy azonos hitelveket valló száz természetes személy az alapítást kimondja, alapszabályát elfogadja, ügyintéző és képviseleti szerveit megválassza, és nyilatkozzon arról, hogy tevékenységük célja az Alkotmánnyal nem ellentétes és törvénybe nem ütközik. A megalapított egyházat a megyei (fővárosi) bíróság vette nyilvántartásba, amely a bejegyzést csak a fentiek elmulasztása esetén tagadhatta meg (A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény (Lvtv.) 8-9. §).

Az Ejtv. szerint viszont az alapcélként vallási tevékenységet végző egyesület legalább ezer fő aláírásával a népi kezdeményezésre vonatkozó szabályok alkalmazásával az egyesület képviselőjére jogosult személy útján kezdeményezheti. Az egyesület akkor ismerhető el egyházként, ha a) alapcélként vallási tevékenységet végez, b) tanításának lényegét tartalmazó hitvallása és rítusa van, c) legalább százéves nemzetközi működéssel rendelkezik vagy legalább húsz éve szervezett formában, egyesületként működik Magyarországon, d) alapszabályát (létesítő okiratát, belső egyházi szabályát) elfogadta, ügyintéző és képviseleti szerveit megválasztotta vagy kijelölte, képviselői nyilatkoznak arról, hogy az általuk létrehozott szervezet tevékenysége nem ellentétes az Alaptörvénnyel és jogszabályba sem ütközik, valamint nem sérti más jogait és szabadságát, e) az egyesülettel szemben – működése során – nemzetbiztonsági kockázat nem merült fel, f) valamint tanai és tevékenységei nem sértik az ember testi-lelki egészséghez való jogát, az élet védelmét, az emberi méltóságot.

Az egyház (vallásfelekezet, vallási közösség) azonos hitelveket valló természetes személyekből álló, önkormányzattal rendelkező és az Országgyűlés által elismert autonóm szervezet, amely elsődlegesen vallási tevékenység gyakorlása céljából jön létre és működik. A vallási tevékenység olyan világnézethez kapcsolódó tevékenység, amely természetfelettire irányul, rendszerbe foglalt hitelvekkel rendelkezik, tanai a valóság egészére irányulnak, valamint az erkölcsöt és az emberi méltóságot nem sértő sajátos magatartáskövetelményekkel az emberi személyiség egészét átfogja.

Magyarország Alaptörvényének átmeneti rendelkezései (2011. december 31.) 21. cikk (1) bekezdése szerint az Országgyűlés az egyházakra vonatkozó részletes szabályokat meghatározó sarkalatos törvényben megállapítja az elismert egyházakat. Az Ejtv. szerint az egyházként való elismerését az alapcélként vallási tevékenységet végző egyesület legalább ezer fő aláírásával a népi kezdeményezésre vonatkozó szabályok alkalmazásával az egyesület képviselőjére jogosult személy útján kezdeményezheti. Az egyházként való elismerés iránti kérelmet az Országgyűlés vallásügyekkel foglalkozó bizottságához kell benyújtani. A bizottság az egyesület egyházként történő elismerésére vonatkozó törvényjavaslatot terjeszt az Országgyűlés elé. Ha az egyházra vonatkozó törvényi feltételek nem állnak fenn, azt a bizottság a törvényjavaslathoz kapcsolódóan jelzi. A bizottság a vallási tevékenység, a hitvallás és rítus, illetve a legalább százéves nemzetközi vagy húszéves magyarországi működés tekintetében a Magyar Tudományos Akadémia elnökének állásfoglalását kéri. Ha az Országgyűlés a bizottság által benyújtott törvényjavaslat alapján valamely egyesület egyházként történő elismerését nem támogatja, az erről szóló döntést országgyűlési határozat formájában teszi közzé. A közzétételtől számított egy éven belül az egyesület egyházként való elismerésére irányuló ismételt népi kezdeményezés nem indítható. A kérelem országgyűlési támogatása esetén az egyesület az Ejtv.-nek az adott egyház bejegyzésére vonatkozó módosítása hatálybalépésének napjától minősül egyháznak (15. §). Az egyházként történő elismerésről tehát az Országgyűlés hozza meg a döntést, méghozzá a jelenlevő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával, hiszen az elismerés joghatása a sarkalatosnak minősülő Ejtv. módosításával, Mellékletének kiegészítésével állnak be.

3. Az új jogi helyzet ténybeli következményei

Az Ejtv. a mellékletében felsorolt egyházak kivételével minden más, korábban az Lvtv. alapján egyházként bejegyzett vallási közösséget, így Kérelmezőket is, 2012. január 1-i hatállyal megfosztott az egyházi státusztól, és az azzal járó jogosultságoktól. Az Ejtv. 34-36. § rendelkeznek kifejezetten a 2012. január 1-ig egyházként működő szervezetekről, amelyek az Ejtv. alapján a továbbiakban már nem minősülnek egyháznak. A Mellékletben meghatározott egyházak kivételével valamennyi, az Lvtv. alapján nyilvántartásba vett szervezet és annak vallásos célra létrejött önálló szervezete 2012. január 1-től egyesületnek minősül. E szervezetek 2012. február 29-ig nyilatkozhatnak továbbműködési szándékuk hiányáról vagy – továbbműködési szándék esetén – az egyesületre vonatkozó szabályok szerint változásbejegyzési eljárást indítanak (a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény szerint). A szervezet az egyesület nyilvántartásba vételéhez szükséges feltételeket legkésőbb 2012. június 30-ig teljesítheti, ellenkező esetben, illetve a továbbműködésről szóló nemleges vagy hiányzó nyilatkozat esetén a bíróság a szervezetet a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény alkalmazásával kényszer-végelszámolási eljárás keretében jogutód nélkül megszünteti. A bírósági nyilvántartásba vett szervezet a korábbi egyház általános jogutódja, és a továbbiakban az Ejtv.-ben foglalt, a korábitól radikálisan eltérő és szigorúbb feltételek szerint kezdeményezheti az egyesület egyházként történő elismerését.

Kérelmezők az egyházi jogállást az Lvtv. alapján szerezték meg, azóta jogszerűen éltek vele.

– XXX

(A bejegyző végzéseket mellékletben csatolom.)

III. Exposé de la ou des violation(s) de la Convention et/ou des Protocoles allégué(s), ainsi que des arguments à l'appui
Statement of alleged violation(s) of the Convention and/or Protocols and of relevant arguments

A kérelmező által állított egyezmény- (ill. jegyzőkönyv-) sértés(ek) és az az(oka)t alátámasztó érvek

(Voir § 19 (c) de la notice)
(See § 19 (c) of the Notes)
(Ld. Tájékoztató 19. (c) pont)

15.

1. A tisztességes tárgyaláshoz és a hatékony jogorvoslathoz való jog. (Egyezmény 6. és 13. cikk)

Az egyházi státusz a magyar jog szerint jogi személyiséggel (Ejtv. 7. § (2) bekezdés) és kitüntetett jogállással jár együtt (pl. Ejtv. 10. §), aminek elismerését minden vallási tevékenységet folytató egyesület kérheti (Ejtv. 14. § (1) bekezdés). Az elismerés tehát kifejezetten az elismerésért folyamodók polgári jogi jogait és kötelezettségeit érinti. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) a *Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria* (no. 40825/98, ítélet, 2008. július 31., 108.) ügyben szögezte le, hogy az egyházként való elismerés polgári jogi igénynek számít, így a 6. cikk védelme alá esik. Régóta elfogadott követelmény az is, hogy a bírói út biztosítása polgári jogi igények megítélésre a jogállamiság követelménye az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdése alapján (*Golder v. United Kingdom*, no. 4451/70., ítélet, 1975. február 21., 34.; *Sambata Bihor Greco-Catholic Parish v. Romania*, no. 48107/99., 2011. január 12.)

Az Ejtv. az egyházként való elismerésre az Országgyűlést hatalmazza föl és nem teszi lehetővé, hogy az egyházként való elismerés tárgyában bíróság döntsön. Kérelmezők álláspontja szerint az Országgyűlés az egyházak regisztrációjának saját hatáskörbe vonásával hatósági jogkört vindikál magának (mint ahogy hatósági jogkört gyakorolt a bíróság is, amikor az előző törvény alapján még az volt felhatalmazva a nyilvántartásba vételre). Ezt támasztja alá a közigazgatási hatósági ügynek az a meghatározása, ami a közigazgatási eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi LXC. törvény 12. § (2) bekezdés b) pontjában található: „hatósági ügy a tevékenység gyakorlásához szükséges nyilvántartásba vétel és a nyilvántartásból való törlés – a fegyelmi és etikai ügyek kivételével – ha törvény valamely tevékenység végzését vagy valamely foglalkozás gyakorlását köztestületi vagy más szervezeti tagsághoz köti.” E meghatározás minden eleme illik az egyházak elismerésére vonatkozó eljárásra. Jelen esetben az Országgyűlés szuverén döntésén múlik az, hogy egy vallási tevékenységet végző egyesület elnyeri-e az egyházi státuszt. Ebből a szempontból nem a miniszter által vezetett nyilvántartásba való bejegyzés, hanem az Ejtv. módosítása a konstitutív aktus. (Ejtv. 15. és 16. §) Ám akár hatósági ügy az egyházak elismerése, akár nem, az kétségtelen, hogy az Országgyűlés hozza meg a döntést arról, hogy a kérelmező egyesület megkapja-e az egyházi jogállást, az ahhoz tartozó jogokkal, privilégiumokkal és mentességekkel együtt, vagy sem. Az egyházként való elismerésnek az Etv-ben felsorolt feltételeinek teljesítése nem köti a döntéshozó Országgyűlés kezét. Az elismerés iránti kérelem elutasítását az Országgyűlés határozat formájában teszi közzé. Ezzel párhuzamosan az Ejtv. nem rendelkezik a döntéssel szemben igénybe vehető semmilyen jogorvoslati eljárásról – nem is rendelkezhet, hiszen az autonóm jogalkotó szerv, a parlament döntésével szemben nincs is helye jogorvoslatnak. Nem hogy hatékony, de semmilyen jogorvoslat nincs, a jogorvoslat teljes hiánya pedig nyilvánvalóan ellentétes az Egyezmény 13. cikkével.

A jogorvoslattal kapcsolatban Kérelmezők azon az állásponton vannak, hogy az Alkotmánybírósághoz való fordulás kivételes lehetősége (az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. Törvény (Abtv.) 26. § (2) bekezdés) nem tekinthető hatékony jogorvoslatnak. Az Abtv. ugyanis a kivételes alkotmányjogi panasz elbírálására nem tartalmaz határidőt, csak a 30. § (5) bekezdés mond annyit, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszról ésszerű határidőn belül hoz döntést. Tekintettel arra, hogy az Abtv. 2012. január 1-én lépett hatályba, az Alkotmánybíróságnak nincs kialakult gyakorlata, ami irányadó volna annak eldöntésére

nézve, hogy az eljárás valóban hatékonyan minősül-e a jogsérelem orvoslása tekintetében. Továbbá az Alkotmánybíróság csak jogszabályok alaptörvény-ellenességét és nemzetközi szerződésbe ütközését vizsgálhatja, ám az egyházként való elismerés elutasításáról szóló döntést az Országgyűlés határozat, azaz a magyar jog szerint jogszabálynak nem minősülő formában hozza meg, ezért az még az Alkotmánybíróság előtt sem támadható meg.

2. A gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadsághoz való egyenlő jog. (Egyezmény 9. cikk)

A vallásszabadsággal kapcsolatban az EJEB a *Kokkinakis v. Greece*-ügyben (no. 14307/88, ítélet, 1993. május 25., 31.), úgy fogalmazott, hogy „[a] lelkiismereti szabadság vallásos formája az egyik legvitálisabb összetevője a hívő emberek identitásának, az életük értelméről való elképzeléseik kialakításának, ugyanakkor az ateisták, az agnosztikusok és az érdektelenek számára is drága kincs. A demokratikus társadalomnak elválaszthatatlan részét képező pluralizmus, amiért évszázadok óta vívunk, függ ettől.” A „demokratikus” jelző a Velencei Bizottság ajánlása szerint azt jelenti, hogy a világnézeti pluralizmus, a vallások, felekezetek, és az egyházak sokfélesége szerves része a társadalmi életnek. A lelkiismereti és vallásszabadság a korszerű nemzetközi és európai jogfelfogás szerint ha nem is korlátozhatatlan, még a szólás és egyesülés jogánál is szigorúbb védelmet élvez (CDL-AD(2004)028 European Commission for Democracy Through Law (Venice Commission): *Guidelines for Legislative Reviews of Laws Affecting Religion or Belief*. Adopted by the Venice Commission at its 59th Plenary Session (Venice, 18-19 June 2004), 12-13. o. Letölthető: [http://www.venice.coe.int/docs/2004/CDL-AD\(2004\)028-e.pdf](http://www.venice.coe.int/docs/2004/CDL-AD(2004)028-e.pdf). A továbbiakban: CDL-AD(2004)028 *Guidelines*). Ugyancsak a Velencei Bizottság fogalmazza meg azt, hogy nem szabad a túl magas taglétszámhoz kötni az egyházi státusz megszerzését; hogy nem szabad aránytalanul hosszú várakozási időt előírni a bejegyzéshez; és hogy nem szabad túl széles mérlegelési jogot hagyni az államnak az elismerés kérdésében (CDL-AD(2004)028 *Guidelines*, F.)

A) Egyházként való elismerés túlzó feltételei

A lelkiismereti szabadságnak van egyéni és kollektív oldala is. Az egyéni oldal a személy belső szférájára, hitére utal, ami abszolút módon csorbíthatatlan. A kollektív oldal az egyén belső szférájának nyilvánossá tétele másokkal együtt, és ez korlátozás alá vethető. A vallásszabadság kollektív oldalához tartozik a vallási közösségek szabadsága, hogy összegyűljenek és hogy a vallásukat jogalanyként gyakorolják, ami többnyire abban áll, hogy a vallási közösségek egyházat alapítanak, amit az állam akként elismer. Amennyiben egy vallási szervezetet az állam nem ismer el egyházként, az nem tudja vallási tevékenységeit folytatni. Az EJEB a vallásszabadsághoz való jog lényegi elemének tekinti azt, hogy a vallásos meggyőződés kifejezése nem csak egyénileg, hanem másokkal együtt is megvalósuljon, ezért a vallásos közösségekkel szembeni állami beavatkozást az Egyezménynek az egyesülési jogot biztosító 11. cikkével összhangban értelmezi (*Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria*, 61.). A *Church of Scientology Moscow v. Russia*-ügyben (no. 18147/02, ítélet, 2007. április 5., 73.) az EJEB kimondta, hogy az állampolgárok nem lehetnek elzárva attól, hogy a kollektív cselekvés érdekében a kölcsönösség talaján álló jogi személyt alkossanak, mert ez az egyesülés szabadságának a legfontosabb aspektusa, ami nélkül az egyesülési jognak nem lenne semmi értelme. Az EJEB állandó gyakorlata szerint „mivel a vallási közösségek hagyományosan szervezeti keretek között működnek, az Egyezmény 9. cikkét a 11. cikk fényében kell értelmezni, ami az egyesületi létet védi az igazolatlan állami beavatkozással szemben” (*Moscow Branch of The Salvation Army v. Russia*, no. 72881/01, ítélet, 2006. október 5., 58.; *Hasan and Chaush v. Bulgaria*, no. 30985/96, ítélet, 2000. október 26., 62.; *Metropolitan Church of Bessarabia and others v. Moldova*, no. 45701/99, ítélet, 2001. december 13., 118.) Ez azt jelenti, hogy a vallási közösségeknek joguk van ahhoz, hogy az „igazolatlan” állami beavatkozástól mentesen szerveződjenek és igényeljenek maguknak jogilag elismert státuszt. Az EJEB kimondta, hogy „a hívek egyesületének a jogi státusz megszerzéséből való kizárása a vallásszabadsághoz való jog megsértését jelenti.” (*Svyato-Mykhaylivska Parafiya v. Ukraine*, no. 77703/01, ítélet, 2007. június 14., 121.).

Habár az Ejt. 34. § (1) bekezdése szerint a törvény mellékletében meghatározott egyházakon kívül minden vallási közösségek egyesületnek minősül (2012. január 1-től a törvény erejénél fogva egyesületté válik), továbbá az Ejt. 14. § (1) bekezdése szerint az egyházként való elismerésre irányuló eljárást nem bármely,

hanem csak az alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületek kezdeményezhetik, az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) nem tartalmaz külön rendelkezést a vallási tevékenységet végző egyesületekről. A *Kimlya and others v. Russia*-ügyben (no. 76836/01 and 32782/03, ítélet, 2009. december 3.) a bíróság már kifejtette, hogy egy létező vallási közösségnek joga van ahhoz, hogy beavatkozástól mentesen gyakorolja a vallásszabadsághoz való jogát, és hogy az egyházi státusz hiánya és az, hogy a vallási közösség a vallásszabadságból folyó jogoknak csak egy korlátozott körével élhet, megfosztja a tagokat attól, hogy ténylegesen élvezzék a vallásszabadsághoz és egyesülési szabadsághoz való jogukat, ezért az sérti az Egyezmény 9. cikkét a 11. cikk fényében (lásd még *Gorzelik and Others v. Poland* [GC], no. 44158/98, 2004. február 17., 52-től; *Sidiropoulos and Others v. Greece*, no. 57/1997/841/1047, ítélet, 1998. július 10., 31-től).

A vallásos meggyőződés együttes kifejezésre juttatása ráadásul nemcsak azt a követelményt foglalja magába, hogy az államnak biztosítania kell az egyesületi jogállást, hanem azt is, hogy amennyiben az egyházi státuszhoz kivételes jogosultságokat és mentességeket rendel annak érdekében, hogy segítse a vallási közösségeket céljaik megvalósításában, úgy a státusz megszerzését az államnak méltányos feltételek mellett kell lehetővé tennie minden vallási közösség számára, és az elismerés feltételeit nem alkalmazhatja diszkriminatív módon (*Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria*, 92.). Később az EJEB úgy fogalmaz, hogy azok a kitételek, amelyek egyes vallásokat kedvezőbb helyzetbe hoznak másoknál, csak akkor nem járnak az Egyezmény követelményeinek sérelmével, ha „objektív és ésszerű indoka van a különböző bánásmódnak” és ha más vallási közösségek, ha akarnak, hasonló feltételek mellett juthatnak ilyen helyzetbe. (*Savez crkava "Riječ života" and Others v. Croatia*, no. 7798/08, ítélet, 2010. december 9., 85.)

Az egyházként való elismerésnek Ejtvt. által meghatározott egyes feltételei nem, különösen a 20 éves várakozási idő megkövetelése, az EJEB ítélkezési gyakorlata szerint túlzónak minősül (*Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria*, 79., 99.). Az a követelmény pedig, hogy 1000 főnek kell kezdeményeznie a bejegyzést, annak fényében túlzó, hogy az Lvtv-hez képest a jogalkotó a tízszeresére emelte a létszámkorlátot, továbbá annak fényében, hogy a polgári jogi egyesülethez képest százszoros az alapítói létszám (Lásd a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 61. § (3) bekezdés).

A vallási tevékenységet végző egyesületre az Ejtvt. csak az államtól valló szervezeti függetlenséget és autonómiát (10. §), valamint a titoktartási jogot (13. § (3) bekezdés) terjeszti ki (36. § (2) bekezdés). Az egyházi státuszt élvező szervezetek ugyanakkor egy sor további előjogot élveznek (19-25. §) (adókedvezmény, adómentesség, pályázati rendszeren kívüli juttatás, pénzügyei ellenőrzés alóli mentesség, fokozott büntetőjogi védelem, oktatási, karitatív és szociális tevékenységek iskolában, hadseregben, kórházban, stb.)

B) Az elismerés túl széles korlátai

Annak megítélésében, hogy mi minősül igazolt vagy igazolatlan beavatkozásnak, az EJEB az Egyezmény 9. cikk (2) bekezdésében található tesztet alkalmazza, mely szerint „A vallás vagy meggyőződés kifejezésre juttatásának szabadságát csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a közbiztonság, a közrend, közegészség vagy az erkölcsök, illetőleg mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükségesek.” A „csak törvényben meghatározott” kitétel arra a követelményre utal, hogy a korlátozás a belső jogban megalapozott legyen, továbbá hogy a szóban forgó törvény hozzáférhető, előre látható és pontosan meghatározott legyen. (*The Sunday Times v. the United Kingdom* (no. 1), no. 6538/74, ítélet, 1979. április 26., 49.; *Larissis and Others v. Greece*, (140/1996/759/958–960), ítélet, 1998. február 24., 40.; *Hashman and Harrup v. the United Kingdom*, no. 25594/94, ítélet, 1999. november 25., 31.; *Rotaru v. Romania*, no. 28341/95, ítélet, 2000. május 4., 52.).

Abban a tekintetben, hogy mi minősül „szükségesnek egy demokratikus társadalomban”, az EJEB azt vizsgálja, hogy a beavatkozás „sürgető társadalmi nyomásra” adott válasz-e, és hogy „arányban áll-e az elérendő legitim célokkal.” (*Metropolitan Church of Bessarabia and others v. Moldova*, 119.; *Wingrove v. the United Kingdom*, no. 17419/90, ítélet, 1996. november 25., 53.). Azok a kritériumok, amelyeket az állam annak érdekében állít a felekezetek elé, hogy meghatározza, melyik kapjon olyan különleges jogi státuszt, melyben további kiváltságok illetik meg a többi egyházzal szemben, az EJEB „kifejezetten részletekbe menő vizsgálatát” kívánják meg. (*Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria*, 97.).

Az EJEB ítélkezési gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy a vallásszabadsághoz való jog korlátozására felhasználható, a 9. cikk 2. pontjában található indokok kimerítőek, és azokat megszorítóan, a szükségesség és arányosság követelményével összhangban kell értelmezni. Ebben a tekintetben az EJEB elfogadhatatlannak tartotta, hogy az állam olyan vallási közösségektől tagadja meg az egyházként való elismerést és vonja meg jogállásukat, amelyek, illetve amelyeknek tagjai, korábban nem kerültek összeütközésbe a törvénnyel (*The Moscow Branch of The Salvation Army v. Russia*, 76-77., 95-96.). A *Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria*-ügyben (92.) elfogadhatatlan beavatkozásnak tartotta a bíróság azt is, hogy egy nem újonnan alapított vallási közösségnek 20 évet kelljen várnia az egyházként való elismerésre.

Az Ejtv. törvényesen bejegyzett egyházakat, mint amilyenek a Kérelmezők is, foszt meg jogállásuktól tekintet nélkül arra, hogy működésüket jogerős bírósági ítélet mondta volna törvénytörőnek (34. §), illetve az egyházként való elismerés (újra-elismerés) feltételeként 20 éves hazai vagy 100 éves nemzetközi működést követel meg (14. § (2) bekezdés c) pont). Az Ejtv. javaslatának általános indokolásában az szerepel, hogy az Lvtv. hatálya alatt „nyilvánvaló volt, hogy az egyházalapítás rendkívül nagyvonalú feltételei lehetőséget adnak az alapjoggal történő visszaélésekre is”. Bár a törvényjavaslat előterjesztői ezt az állítást semmivel nem támasztották alá, még ha ez igaz is, akkor sem szükséges a visszaélések megakadályozásához az, hogy a megszerzett státuszuktól törvényhozási aktussal fossa meg az egyházakat a jogalkotó. Az Lvtv. ugyanis lehetővé tette azt, hogy az egyházi jogi személy törvénytörése miatt az ügyész pert indíthasson ellene. Megfelelő jogalkalmazással tehát megakadályozhatók lettek volna a visszaélések, és elérhető lett volna a jogalkotói cél. Státuszuktól megfosztani jogalanyokat csak azért, hogy ne élhessenek vissza jogaikkal, az összes bejegyzett egyháznak egy csoportban, egyetlen törvényhozói aktussal való egyesületté lefokozása nem az egyetlen lehetséges, ám a lehető legsúlyosabb korlátozása a lelkiismereti szabadsághoz való jognak.

C) A semlegesség elvének sérelme

Az EJEB több ítéletében is megerősítette, hogy a semlegesség és pártatlanság követelménye az állam jogalkotó hatalmával szemben a vallásszabadsághoz való jog lényegi magvát képezi (*Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*, 116. és 123; *The Moscow Branch of The Salvation Army v. Russia*, 58.). Anélkül ugyanis nem lehetséges a pluralizmus, a demokrácia megfelelő működése, a konfliktusok diszkurzív, erőszakmentes feloldása. A semlegesség és pártatlanság követelménye elsősorban a vallási meggyőződések értékelésének a tilalmát jelenti. Az EJEB a *Supreme Holy Council of the Muslim Community v. Bulgaria*-ügyben (no. 39023/97, ítélet, 2004. december 16., 93.) megerősítette, hogy „a vallási közösségek autonóm létezése elválaszthatatlan a demokratikus társadalmak pluralizmusától. Az állam részéről természetesen szükség lehet arra, hogy lépéseket tegyen az egymás mellett létező különböző vallások és vallási csoportok érdekeinek összeegyeztetése érdekében, szabályozó hatalmának gyakorlása során és az egyes vallásokkal, gyülekezetekkel és hitekkel való kapcsolataiban semlegesnek és pártatlannak kell maradnia. A tét nem kevesebb, mint a pluralizmus megőrzése és a demokrácia helyes működése, aminek egyik elvi jelentőségű eleme az, hogy lehetőséget kínál az ország problémáinak, legyenek azok bármilyen terhesek is, dialógus útján való megoldására.” (Lásd még: *Kokkinakis v. Greece*, 33.; *Church of Scientology Moscow v. Russia*, 73.; *X and Church of Scientology v. Sweden*, no. 7805/77, ítélet, 1979. május 5.)

A *Hasan and Chaush v. Bulgaria*-ügyben (78.) az EJEB általános érvénnyel mondta ki, hogy a vallás szabadságának Egyezményben biztosított joga kizárja az állam minden mérlegelési jogát arra vonatkozóan, hogy meghatározza, mely vallásos hitek, vagy a hit kifejezésének mely módjai törvényesek. Az államnak kötelessége, hogy semleges és pártatlan maradjon a különböző vallásokkal kapcsolatos szabályozó hatalom gyakorlása során. Az Ejtv. 6. § (1) bekezdése azonban definiálja a vallás fogalmát. Eszerint a vallás olyan világnézet, amely „természetfelettire irányul, rendszerbe foglalt hitelvekkel rendelkezik, tanai a valóság egészére irányulnak, valamint az erkölcsöt és az emberi méltóságot nem sértő sajátos magatartáskövetelményekkel az emberi személyiség egészét átfogja”. E szakaszban a jogalkotó önkényes tartalmi kritériumokat állapít meg arra nézve, hogy mi minősül vallásnak, és mi nem. E meghatározás ugyanis kizárja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását, mert nem minősülnek sem vallásnak, sem más meggyőződésnek a törvény erejénél fogva azok, amelyek 1. nem természetfelettire irányulnak, vagy 2. nem rendelkeznek rendszerbe foglalt hitelvekkel, vagy 3. tanaik nem a valóság egészére irányulnak, vagy 4. tanaik nem fogják át az ember személyiségét.

A 'vallás' fogalmának ez a meghatározása önkényesen megválasztott, ésszerű igazolást nélkülöző tartalmi ismérveken alapul, és ezáltal nem semleges az állampolgároknak a lelkiismereti kérdésekben kialakított álláspontjával kapcsolatban. Az Ejtv. tehát sérti az állam semlegességének követelményét, azt az elvet, hogy az állam nem foglalhat állást hitbéli igazságok tekintetében. Az Ejtv. nem felel meg annak a követelménynek sem, hogy az államnak a vallási közösség önértelmezésére kell hagyatkoznia abban a tekintetben, hogy a tagok valóban vallást gyakorolnak (így ellentétes a magyar Alkotmánybíróság 8/1993. (II. 27.) AB határozatával is). Ezen okokból kifolyólag az Ejtv. 6. § (1) bekezdése ellentétes a semlegesség elvével, így mind a Kérelmezőknek, mind a törvény hatálya alá tartozó minden magyar állampolgárnak közvetlenül sérti az Egyezmény 9. cikkében biztosított lelkiismereti szabadsághoz való jogát.

D) Az állam és az egyház szétválasztásának sérelme

„Az elválasztás elvéből az következik, [...] hogy az államnak az egyházakat egyenlőként kell kezelnie. Mivel az állam éppen azokban a tartalmi kérdésekben nem foglalhat állást, amelyek a vallást vallássá teszik, a vallásról és egyházzal csak elvont, minden vallásra vagy egyházra egyaránt alkalmazható keretszabályokat alkothat, amelyek révén ezek a semleges jogrendbe illeszkednek, s tartalmi kérdésekben a vallások és egyházak önértelmezésére kell hagyatkoznia. Ezért a vallásszabadságnak csakis nem-vallási, s így nem specifikus, hanem mindenkire, illetve bármely más készletéből fakadó, de hasonló cselekvésre is érvényes korlátai lehetnek. Éppen a semleges és általános jogszabályi keretek révén az állam és egyház szétválasztása a lehető legteljesebb vallásszabadságot biztosítja.” (4/1993. (II.12.) AB határozat) A szétválasztás elvét az EJEB is megfogalmazta akkor, amikor az államnak az egyházi élettel kapcsolatos feladatát a demokrácia érvényesülésének biztosításában és a társadalom sokszínű vallási életének biztosításában jelölte meg. Az államnak nem feladata, és nem lehet a célja sem az, hogy „rendet tegyen” a versengő vallások viszonyában, vagy hogy a vallási közösségek belső vitáinak döntőbírája legyen. (Lásd *Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*, 118.; *Hasan and Chaush v. Bulgaria*, 62.; *Serif v Greece*, no. 38178/97., 1999. december 14., 52.)

Az Ejtv. az Országgyűlést hatalmazza fel arra, hogy az egyházként való elismerésről döntsön. Az elismerés kétharmados többséget igényel, ugyanakkor az egyházként való elismerés feltételei nem kötik az Országgyűlés kezét. Az egyházként való elismerés egyik feltétele az, hogy a vallási tevékenységet végző egyesület tanai és tevékenységei nem sértik az ember testi-lelki egészséghez való jogát, az élet védelmét, az emberi méltóságot (14. § (2) bekezdés h) pont). E külön feltétel olyan külön mérlegelést ír elő, amelyeket az Alaptörvénnyel és a jogszabályokkal való összhang, valamint mások jogainak és szabadságának tiszteletben tartásának (Ejtv. 14. § (2) bekezdés f) pont) követelménye már magában foglal. Hogyan fordulhatna elő az, hogy az utóbbi eset fennáll, az előbbi viszont nem? Ugyanakkor az Ejtv. a bejegyzést kérő egyesületet csak az előbbi feltétel igazolására kötelezi, az utóbbi feltétel teljesülésének mérlegelése teljes mértékben a döntéshozásra jogosult Országgyűlés mérlegelési jogkörébe tartozik (14. § (4) bekezdés).

Ez az elismerési eljárás a minden törvényi feltételnek megfelelő vallási tevékenységet végző egyesületek egyházként való elismerését önkényes, a parlamenti pártpolitikai erőviszonyoknak szolgáltatja ki. Kétharmados parlamenti többség birtokában szabadon dönthet az Országgyűlés Kérelmezők egyházként való elismerésének elutasításáról abban esetben is, ha az elismerés feltételei maradéktalanul fennállnak. Kétharmados többség hiányában az alig egyharmados parlamenti kisebbség pedig megvétőzhatja Kérelmezők Országgyűlés általi elismerését ugyanabban az esetben. Kérelmezők egyházként való elismerése így a jövőben akár teljesen ellehetetlenülhet. Hasonlóképpen, az új vallási közösségek, rendelkezzenek bármilyen széles támogatottsággal, működjenek bármilyen régóta, képtelenek lehetnek majd egyházi jogállást kivívni maguknak. Ez az eljárás arra kényszeríti Kérelmezőket és a többi egyházként való elismerésért folyamodó vallási közösséget, de már a vallási tevékenységet végző egyesületeket is, hogy a parlamenti pártok kegyeit, jóindulatát keressék.

Ilyen következményekkel terhesen az Ejtv. nyilvánvalóan és egyértelműen felrúgja az állam és az egyház szétválasztásának, a szekuláris államnak az elvét. A szétválasztás és a szekularizáció ugyanis azt jelenti, hogy ha az állam kiemelt státuszt biztosít az „egyháznak” a többi egyesület között, akkor az elismerés lehetősége nem alapulhat a világnézetek tartalma közti különbségekre, hanem minden világnézetnek egyforma jogi keretet kell kialakítani az egyházi státusz megszerzésére. (*Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria*, 92.) Erre tekintettel a parlament a legkevésbé alkalmas az egyházi elismerésről való

döntésre. Ugyanúgy, ahogyan a kormányzat, a végrehajtó hatalom sem alkalmas erre. Legalkalmasabbnak tehát a bíróság mutatkozik, például egy olyan eljárásban, mint amit az Lvtv. 9-13. § szabályozott.

Az egyházként való elismerés feltételei között szerepel a nemzetbiztonsági kockázat hiánya (14. § (2) bekezdés g) pont). Ugyanakkor az Ejtv. kimondja, hogy az állam az egyházak irányítására, felügyeletére szervezet nem működtethet és nem hozhat létre (10. § (2) bekezdés), és az egyházak autonóm működését biztosító 10. §-t rendeli alkalmazni a vallási tevékenységet végző egyesületekre is (36. § (2) bekezdés). Nem világos azonban, hogy amennyiben az egyházként való elismerést a vallási tevékenységet végző egyesület kezdeményezheti (14. § (1) bekezdés), amely fölött az állam addig sem gyakorolhatott semmilyen felügyeletet, hogyan lesz megállapítható a szóban forgó feltételnek a fennállása, azaz a nemzetbiztonsági kockázat hiánya. Ráadásul a nemzetbiztonság mint közérdek nem minősül az Egyezmény 9. § (2) bekezdése szerint a vallásszabadsághoz való jog legitim korlátjának (lásd CDL-AD(2004)028 *Guidelines*, 12. o)

3. A megkülönböztetés tilalma (Egyezmény 14. cikk) az Egyezmény 9. cikkével összefüggésben.

Az EJEB legitimnek ismeri el azt, hogy az állam különbséget tegyen vallási közösségek között oly módon, hogy az egyházaknak kizárólagos jogokat biztosít, de az ilyen különbségtétel csak akkor jogszerű, ha a különbségtétel ésszerűen igazolható és nem aránytalan (*Case of Cha'are Ve Tsedek v. France*, no. 27417/95, ítélet, 2000. június 27., 87.). Tekintettel a tagállamok mérlegelési lehetőségére, különösen az állam és az egyház közötti viszonyok megalapozottságára, a különbségtétel akkor elfogadható, ha annak legitim célja van és ésszerű arányosság áll fenn az alkalmazott eszközök és a kitűzött célok megvalósulása között (általánosságban: *Case of Marckx v. Belgium*, no. 6833/74., ítélet, 1979. június 13., 33.). A legitim célok tekintetében elsősorban az Egyezmény 9. cikk (2) bekezdésében foglaltak irányadók, azaz a közbiztonság, a közrend, közegészség vagy az erkölcsök, illetőleg mások jogainak és szabadságainak a demokratikus társadalomban szükséges védelme.

Az Ejtv. 9. §-a az önkényesség tilalmának megfelelően mondja ki, hogy az egyházakat azonos jogok illetik és azonos kötelezettségek terhelik, illetve hogy az egyházak tényleges társadalmi szerepét, az általuk ellátott közcélú tevékenységet az állam az egyházak társadalmi szerepéhez kapcsolódó további jogszabályok megalkotásánál és a velük való kapcsolattartás során figyelembe veheti. Magyarország Alaptörvényének XV. cikkének (2) bekezdése is előírja az állam számára azt, hogy az alapvető jogokat mindenkinek különbségtétel nélkül biztosítsa, különös tekintettel a személyek közötti vallási különbségekre. Csakhogy már maga az Alaptörvény egy keresztény fohással kezdődik („Isten, áldd meg a magyart!”), preambuluma („Nemzeti Hitvallás”) elismeri a kereszténység nemzetmegtartó szerepét, megbecsülést fejez ki a „különböző vallási hagyományok” iránt, az összetartozás alapjaként keresztény értékeket („a hűség, a hit és a szeretet”) nevez meg; VII. cikk (2) bekezdése adja meg a felhatalmazást az államnak, hogy közösségi célok érdekében együttműködjön az egyházakkal. Az EJEB szerint azonban még ha el is fogadható bizonyos esetekben, hogy az állam a történelmi hagyományaira tekintettel különbséget tegyen egyházak, illetve egyházak és egyesületek között, e különbségtevés ésszerű igazolásra szorul. (*Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria*, 92.) Önmagában az, hogy a különbségtevést az adott állam alkotmánya írja elő, nem tekinthető megfelelő igazolásnak (*Kiss Alajos v. Hungary*, no. 38832/06. 2010. május 20.). Ebből a szempontból az a különbségtevés, ami az egyházak és a vallási tevékenységet is végző egyesületek között megvalósul az Ejtv. hatályba lépése következtében, ésszerűtlen, az alábbiak szerint.

a) Az Ejtv. 6. § (1) bekezdése meghatározza, hogy mi a vallás (vallási tevékenység). Azok, akiknek közös világnézete nem felel meg a törvényi definíciónak, kénytelenek beérni azzal, hogy jogilag elismert közösséggé csak egyesületi formában, azaz az egyháznál alacsonyabb, kevesebb jogot és szabadságot (privilégiumot) biztosító jogi státusszal rendelkező szervezetben válhatnak, azaz lelkiismereti szabadságuk gyakorlásában korlátozva vannak. A definíció diszkriminálja azokat a létező vallási közösségeket, így Kérelmezőket is, amelyek olyan világnézet köré szerveződnek, amely nem felel meg a törvény vallás-definíciójának. (Emellett diszkriminálja mindazon állampolgárokat is, akiknek a gondolata, lelkiismerete, vallása nem igazodik e definícióhoz.)

b) Az Ejtv. objektív indok nélkül ismeri el egyházként azokat, amelyek a mellékletben fel vannak sorolva (7. § (4) bekezdés), anélkül, hogy azoknak teljesíteniük kellene az egyházként való elismerés feltételeit. Az Ejtv. a mellékletében szereplő egyházak tekintetében nem írja elő az elismerés feltételeinek való megfelelést. Az

elismerés feltételeit csak a későbbiekben elismerésért folyamodó vallási közösségeknek kell teljesíteniük. Továbbá azok az egyházak, amelyek még a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi C. törvényre tekintettel kérték újra-regisztrációjukat, szintén mentesülnek az elismerés egyes feltételei alól (34. § (2) bekezdés). Mindenki másnak, így Kérelmezőknek is, azonban igazolniuk kell az elismerés feltételeinek fennállását.

c) Az Ejtv. a Mellékletébe fel nem vett, ám az Lvtv. alapján létező egyházakat úgy alakítja át egyesületté, hogy megfosztja őket az egyházi státuszuktól, és előírja nekik az egyesületté való átalakulást (megszűnés terhe mellett) (34. § (1) bekezdés). Az Ectv. 4. § (1) bekezdése az egyesület különös formájaként a szövetség, a párt és szakszervezet mellett csak a „külön törvény hatálya alá tartozó tevékenységet végző egyesületekről” szól. A jelenlegi magyar jogszabályi környezetben tehát csak az Ejtv. szerinti egyházi forma áll rendelkezésre azok számára, akik kifejezetten vallásos meggyőződésük együttesen kifejezésre juttatása érdekében egyesülnek. Az egyházként való elismerés feltételei pedig, mindenekelőtt a 20 évi egyesületi formában való működés megkövetelése, jelenleg gyakorlatilag szinte lehetetlenné teszik az új egyház alapításának jogát. Holott a *Cha'are Ve Tsedek v. France*-ügyben (72.) az EJEB kimondta, hogy a vallási tevékenységet végző egyesület önmagában jogosult arra, hogy a tagjai nevében gyakorolja mindazon jogokat, amelyeket az Egyezmény 9. cikke tartalmaz.

d) Az egyházi státusz elismerésének egyes feltételei, illetve a feltételek fennállásának megkövetelése Kérelmezőt hátrányosan különbözteti meg. A tanításának lényegét tartalmazó hitvallás és rítus (14. § (2) bekezdés b) pont) a korábban a vallás definíciójánál mondottak alapján diszkriminálja azokat a világnézeteket, lelkiismereti meggyőződéseket, amelyek nem rendelkeznek hitvallással és/vagy rítussal. A legalább százéves nemzetközi működés vagy legalább húsz éve szervezett formában, egyesületként való magyarországi működés (14. § (2) bekezdés c) pont) feltétele alapján ki vannak zárva az egyházként való elismerésből a száz éven belül, de nem Magyarországon, és a Magyarországon 20 éven belül alakult vallási közösségek – köztük Kérelmező is.

4. A kérelem befogadhatósága (34. cikk)

Kérelmező Egyezményben biztosított jogainak fent kifejtett sérelme az Ejtv. hatályba lépésével, közvetlenül következett be. Az Ejtv. közvetlen hatályosulása folytán keletkeztek azok a jogviszonyok, amelyek az Egyezmény-sértést megvalósítják, ezért Kérelmezők jogosan lép fel sértettként az EJEB előtt. Az EJEB, fenntartva, hogy joghatósága nem terjed ki a jogszabályok absztrakt vizsgálatára, eddig is a kérelem befogadhatóság mellett foglalt állást azokban az esetekben, amikor nem egy érdemi hatósági vagy bírósági döntés eredményezte a sérelmet, hanem a jogszabály közvetlenül okozta azt, vagy folyamatosan fennállt annak veszélye, hogy a hatályos jog alapján a hatóságok Egyezmény-sértő döntést hoznak. (Lásd *Norris v. Ireland*, no. 10581/83, ítélet, 1998. október 26., 31.; *Johnston and others v. Ireland*, no. 9697/82, ítélet, 1998. december 8., 42.; *Marckx v. Belgium*, 27.)

IV. Exposé relatif aux prescriptions de l'article 35 § 1 de la Convention
Statement relative to article 35 § 1 of the Convention
Az Egyezmény 35. Cikk (1) bekezdésével kapcsolatos nyilatkozat

(Voir § 19 (d) de la notice. Donner pour chaque grief, et au besoin sur une feuille séparée, les renseignements demandés sous les points 16 à 18 ci-après)

(See § 19 (d) of the Notes. If necessary, give the details mentioned below under points 16 to 18 on a separate sheet for each separate complaint)

(Ld. Tájékoztató 19. (d) pont. Ha szükséges, az alább a 16-18. pontokban kért adatok panaszonként egy-egy különíven is részletezhetők)

16. Décision interne définitive (date et nature de la décision, organe – judiciaire ou autre – l'ayant rendue)
Final decision (date, court or authority and nature of decision)
Végső határozat (a határozat kelte, az azt hozó bíróság ill. hatóság, a határozat jellege)
A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (angol fordítása: [http://www.venice.coe.int/docs/2012/CDL-REF\(2012\)009-e.pdf](http://www.venice.coe.int/docs/2012/CDL-REF(2012)009-e.pdf))
17. Autres décisions (énumérées dans l'ordre chronologique en indiquant, pour chaque décision, sa date, sa nature et l'organe – judiciaire ou autre – l'ayant rendue)
Other decisions (list in chronological order, giving date, court or authority and nature of decision for each of them)
Egyéb határozatok (időrendi sorrendben felsorolva: az egyes határozatok kelte, a határozato(ka)t hozó bíróság ill. hatóság, a határozat(ok) jellege)
18. Dispos(i)ez-vous d'un recours que vous n'avez pas exercé? Si oui, lequel et pour quel motif n'a-t-il pas été exercé?
Is there or was there any other appeal or other remedy available to you which you have not used? If so, explain why you have not used it.
Rendelkezésére áll(t)-e olyan jogorvoslat, amelyet nem vett igénybe? Ha igen, fejtse ki, miért nem élt vele!
A magyar jog szerint a törvényt egyedül az Alkotmánybíróság előtt lehet megtámadni, alkotmányjogi panasz formájában. Ezt az eljárást ugyan a Kérelmezők nem tartják hatékony jogorvoslatnak (a Kérelmezőknek az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos álláspontja a III. Részben, az Egyezmény-sértést alátámasztó érvek között található), mindazonáltal éltek vele. Ügyszámok: xxx

V. Exposé de l'objet de la requête
Statement of the object of the application
A kérelem célja

(Voir § 19 (e) de la notice)
(See § 19 (e) of the Notes)
(Ld. Tájékoztató 19. (e) pont)

19. **Kérjük a Tisztelt Európai Emberi Jogi Bíróságot, hogy határozatában állapítsa meg, hogy a Magyar Állam megsértette az xxx Egyház tisztességes tárgyaláshoz és hatékony jogorvoslathoz való jogát, a gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadsághoz való jogát, és a megkülönböztetés tilalmát (az Egyezmény 9. cikkével összefüggésben), mely jogokat az Egyezmény 6., 9., 13. és 14. cikke mond ki!**

VI. Autres instances internationales traitant ou ayant traité l'affaire
Statement concerning other international proceedings
Egyéb nemzetközi eljárásokra vonatkozó nyilatkozat

(Voir § 19 (f) de la notice)
(See § 19 (f) of the Notes)
(Ld. Tájékoztató 19. (f) pont)

20. Avez-vous soumis à une autre instance internationale d'enquête ou de règlement les griefs énoncés dans la présente requête? Si oui, fournir des indications détaillées à ce sujet.
Have you submitted the above complaints to any other procedure of international investigation or settlement? If so, give full details.
Fenti panaszával kapcsolatban igénybe vett-e más nemzetközi kivizsgálási ill. rendezési eljárást? Ha igen, részletezze!
Jelen panaszunkkal más nemzetközi fórumhoz nem fordultunk.

VII. Pièces annexées

(pas d'originaux, uniquement des copies ; prière de n'utiliser ni agrafe, ni adhésif, ni lien d'aucune sorte)

List of documents

(no original documents, only photocopies, do not staple, tape or bind documents)

Iratok listája

(Ne küldjön eredeti iratokat, csak fénymásolatokat! Az iratok lapjait ne tűzze, ill. ragassza össze !)

(Voir chapitre § 19 (g) de la notice. Joindre copie de toutes les décisions mentionnées sous ch. IV et VI ci-dessus. Se procurer, au besoin, les copies nécessaires, et, en cas d'impossibilité, expliquer pourquoi celles-ci ne peuvent pas être obtenues. Ces documents ne vous seront pas retournés.)

(See § 19 (g) of the Notes. Include copies of all decisions referred to in Parts IV and VI above. If you do not have copies, you should obtain them. If you cannot obtain them, explain why not. No documents will be returned to you.)

(Ld. Tájékoztató 19. (g) pont. Mellékelje a fenti IV. és VI. fejezetben hivatkozott valamennyi határozat egy-egy másolati példányát! A határozatok másolatait Önnek kell beszereznie; ha ez nem lehetséges, fejtse ki, hogy miért nem! Az iratokat nem küldjük vissza Önnek.)

21. a) ~~A lelkiismeret és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, a vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény~~

b) **Ügyvédi meghatalmazások**

c) **Kérelmezők bejegyző végzései**

